

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MELCHIOR WATHELET
18 päivänä heinäkuuta 2013¹

Asia C-347/12

**Caisse nationale des prestations familiales
vastaan
Markus Wiering ja
Ulrike Wiering**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Cour de cassation (Luxemburg))

Sosiaaliturva — Asetus (ETY) N:o 1408/71 ja asetus (ETY) N:o 574/72 — Perhe-etuudet —
Päällekkäisyyden estävät säännökset — Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 12, 73 ja 76 artikla — Asetuksen
(ETY) N:o 574/72 10 artikla — Vanhempainraha — Lapsilisä — Kotihoidontuki —
Erotusetuuden laskeminen — Samanlaiset etuudet

I Johdanto

1. Tässä unionin tuomioistuimen kirjaamoon 20.7.2012 toimitetussa ennakkoratkaisupyyntöissä tiedustellaan, miten on tulkittava sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevia unionin asetuksia eli sosiaaliturvajärjestelmän soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja saatettuna ajan tasalle 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97² ja sellaisena kuin se on muutettuna 18.12.2006 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1992/2006³ (jäljempänä asetus N:o 1408/71), ja erityisesti sen 12, 73 ja 76 artiklaa, sekä asetuksen N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21.3.1972 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 574/72⁴ ja erityisesti sen 10 artiklan 1 kohtaa.

2. Ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Caisse nationale des prestations familiales (jäljempänä CNPF) sekä Ulrike ja Markus Wiering ja joka koskee viimeksi mainittujen perhe-etuuksia koskevien oikeuksien laajuutta Luxemburgin suurherttuakunnassa heidän toisen lapsensa syntymän jälkeen.

3. Markus ja Ulrike Wiering, jotka saivat asuinvaltiossaan Saksassa perhe-etuuksia (Kindergeld ja Elterngeld, jäljempänä lapsilisä ja vanhempainraha), ovat vaatineet Markus Wieringin työskentelyvaltiolta Luxemburgin suurherttuakunnalta erotusetuutta, joka vastaa Saksan ja Luxemburgin perhe-etuuksien välistä eroa.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — EYVL L 28, s. 1.

3 — EUVL L 392, s. 1.

4 — EYVL L 74, s. 1.

4. CNPF on Markus ja Ulrike Wieringin kanssa eri mieltä siitä, mitkä Saksan perhe-etuudet on otettava huomioon mahdollisen erotusetuuden laskennassa; CNPF väittää, että siihen on sisällytettävä Saksan lapsilisä ja vanhempainraha, kun taas Wieringien mielestä vanhempainraha on toisenlainen etuus, joka on jätettävä laskennassa huomioimatta.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin säännöstö

1. Asetus N:o 1408/71

5. Asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan u alakohdassa säädetään seuraavaa:

i) 'perhe-etuuksilla' tarkoitetaan kaikkia luontois- tai rahaetuuksia, jotka on tarkoitettu korvaamaan perhekustannuksia 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitetun lainsäädännön mukaisesti, lukuun ottamatta – – erityisiä syntymä- tai adoptioavustuksia;

ii) 'perheavustuksilla' tarkoitetaan yksinomaan perheenjäsenten lukumäärän ja tapauksen mukaan iän perusteella määrääjain suoritettavia rahaetuuksia; – –"

6. Asetuksen N:o 1408/71 4 artiklassa, jonka otsikkona on "Asiallinen ulottuvuus", säädetään seuraavaa:

"1. Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen lainsäädäntöön, joka koskee seuraavia sosiaaliturvan aloja:– –

h) perhe-etuuksia.

– –"

7. Kyseisen asetuksen 12 artiklassa, jonka otsikkona on "Etuuksien päällekkäisyyden estäminen", säädetään seuraavaa:

"1. Tällä asetuksella ei anneta eikä pysytetä oikeutta useisiin samanlaisiin etuuksiin yhden ja saman pakollisen vakuutuskauden perusteella. – –

– –"

8. Asetuksen N:o 1408/71 73 artiklassa, joka koskee sellaisia palkattuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia, joiden perheenjäsenet asuvat muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, on sanamuodoltaan seuraava:

"Palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla, johon sovelletaan jäsenvaltion lainsäädäntöä, on toisessa jäsenvaltiossa asuvien perheenjäsentensä osalta oikeus perhe-etuuksiin, joista säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä, niin kuin he asuisivat tässä valtiossa, – –"

9. Saman asetuksen 76 artiklan 1 kohdassa, jonka otsikkona on ”Ensisijaisuussäännöt tilanteessa, jossa toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukainen ja perheenjäsenien asuinvaltion lainsäädännön mukainen oikeus perhe-eläkkeeseen on päällekkäinen” säädetään seuraavaa:

”1. Jos samana aikana samaa perheenjäsentä varten ja ammatin harjoittamisen perusteella voidaan perhe-etuuksia suorittaa sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella perheenjäsenet asuvat, oikeus perhe-etuuksiin, jotka olisi tarvittaessa 73 tai 74 artiklan mukaan maksettava toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, keskeytetään määrään, josta säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä.”

2. Asetus N:o 574/72

10. Asetuksen N:o 574/72 7–10 artiklassa vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti asetuksen N:o 1408/71 12 artiklaa sovelletaan.

11. Asetuksen N:o 574/72 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1.

a) Oikeus sellaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan maksettaviin perhe-etuuksiin tai perhevastuuksiin, jossa näitä etuuksia tai avustuksia koskevan oikeuden saavuttaminen ei edellytä vakuutusta, työskentelyä tai itsenäistä ammatinharjoittamista, [pidätetään], jos samat perheenjäsenet saavat samalta ajalta etuudet joko yksinomaan toisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella tai asetuksen [N:o 1408/71] 73, 74, 77 tai 78 artiklan säännösten mukaisesti[, näiden etuuksien määrää vastaavalta osalta].

b) Jos kuitenkin harjoitetaan [ammatillista] toimintaa ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella:

i) niissä tapauksissa, joissa on kysymys joko yksinomaan toisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella tai asetuksen 73 tai 74 artiklan mukaisesti maksettavista etuuksista, oikeus perhe-etuuksiin kyseisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella tai näiden artiklojen mukaisesti [pidätetään sen määrän osalta], joka vastaa sen jäsenvaltion lainsäädännön [mukaisia perhe-etuuksia], jonka alueella perheenjäsen asuu, henkilöltä, jolla on oikeus perhe-etuuksiin, tai henkilöltä, jolle ne maksetaan. Sen jäsenvaltion perhe-etuudet, jonka alueella perheenjäsen asuu, maksetaan tämän jäsenvaltion kustannuksella;– –”

B Asiaa koskevat Luxemburgin kansalliset oikeussäännöt

12. Unionin tuomioistuin on lähettänyt ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle 15.3.2013 selvennyspyynnön unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan nojalla. Ennakkoratkaisua pyytäneitä tuomioistuinta on kehoitettu selostamaan tarkemmin Luxemburgin perhe-etuuksia ja niiden myöntämisedellytyksiä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ilmoittanut 29.4.2013 päivätyssä kirjeessään, että pääasiassa kyseessä olevat Luxemburgin perhe-etuudet olivat perhevastukset sekä kotihoidontuki, ja se lisäsi, että sen käsiteltävänä olevassa asiassa ei ollut kyse vanhempainvapaakorvauksesta, koska sitä koskevat Wieringien väitteet oli jätetty tutkimatta.

1. Perhevustukset

13. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan perhevustukset perustuvat tulojen uudelleenjakomekanismiin, jossa osa kansantulosta käytetään lasten hyväksi sosiaalisen yhteisvastuun periaatteen nimissä. Se toteaa lisäksi, että perhevustusten ei ole katsottava täydentävän lasten huollosta vastaavan henkilön palkkaa, vaan niillä on katsottava olevan oma erityinen päämääränsä varsinkin, kun perhevustusten määrä on yhdenmukaistettu kaikkien lasten osalta heidän vanhempiansa ammatillisesta asemasta riippumatta. Tämän päämäärän saavuttamiseksi lainsäätäjällä on vahvistanut, että lapsilla on henkilökohtainen oikeus perhevustuksiin.

14. Sosiaaliturvalain (code de la sécurité sociale) 269 §:n, jonka otsikkona on ”Myöntämisedellytykset”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Perhevustuksiin oikeutettuja ovat tässä luvussa säädettyin edellytyksin

- a) omalta osaltaan kaikki lapset, jotka asuvat tosiasiallisesti ja jatkuvasti Luxemburgissa ja joilla on siellä laillinen kotipaikka;

--”

15. Sosiaaliturvalain 271 §:n 1 momentin mukaisesti avustusta maksetaan lapsen syntymäkuukaudesta alkaen siihen saakka, kun tämä täyttää 18 vuotta. Sosiaaliturvalain 271 §:n 3 momentin mukaan oikeus perhevustuksiin säilyy enintään siihen saakka, kun lapsi täyttää 27 vuotta toisen asteen koulutuksessa ja toisen asteen teknisessä koulutuksessa olevien kokopäiväopiskelijoiden osalta.

2. Kotihoidontuki

16. Sosiaaliturvalain 299 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kotihoidontukea myönnetään hakemuksesta jokaiselle,

- a) jolla on laillinen kotipaikka Luxemburgin suurherttuakunnassa ja joka asuu siellä tosiasiallisesti tai joka on pakollisesti vakuutettu Luxemburgin sosiaaliturvajärjestelmässä ansiotyön vuoksi ja joka kuuluu yhteisön asetusten soveltamisalaan;
- b) joka hoitaa kotonaan yhtä tai useampaa lasta, joista maksetaan tuen hakijalle tai tämän kanssa asuvalle puolisolle tai kumppanille -- perhevustuksia ja jotka täyttävät suhteessa häneen [perheen (groupe familial) määrittämistä koskevassa saman lain] 270 §:ssä säädetty edellytykset;
- c) joka pääasiassa hoitaa lapsiaan kotona eikä ole ansiotyössä tai saa korvaavia tuloja.”

17. Istunnossa, joka pidettiin 6.6.2013, CNPF täsmensi, että myöntämisedellytykset olivat kumulatiivisia.

18. Sosiaaliturvalain 299 §:n 2 momentin mukaan ”[e]dellä 1 momentin c kohdassa säädetystä edellytyksestä poiketen kotihoidontukea voi hakea myös jokainen, jolla on yksi tai useampi ansiotyö tai joka saa korvaavia tuloja ja jolla on, suoritetun työn kestosta riippumatta, yhdessä hänen kanssaan asuvan puolison tai samassa taloudessa asuvan henkilön kanssa tuloja [jotka eivät ylitä tiettyä määrää]”.

19. Sosiaaliturvalain 299 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Edellä 1 momentin c kohdassa ja 2 momentissa [säädetystä edellytyksestä] poiketen kotihoidontukea voi hakea puolitetuna käytettävissä olevista tuloistaan riippumatta jokainen, joka

a) on osa-aikaisesti yhdessä tai useammassa ansiotyössä ja pääasiassa hoitaa lapsiaan kotona ajan, joka vastaa vähintään puolta säännöllisestä työajasta – –.

– –”

20. Sosiaaliturvalain 304 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Kotihoidontuesta pidätetään samasta lapsesta tai samoista lapsista Luxemburgin ulkopuolelta maksettua samanlaista etuutta vastaava määrä.

– – kotihoidontukea ei makseta silloin, kun toinen vanhemmista saa samasta tai samoista lapsista tämän osan VI luvussa säädettyä korvausta vanhempainvapaasta tai vanhempainvapaan perusteella Luxemburgin ulkopuolelta maksettua etuutta. – –”

C Asiaa koskevat Saksan kansalliset oikeussäännöt

21. Unionin tuomioistuin on pyytänyt 19.3.2013 Saksan hallitusta selventämään unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 101 artiklan nojalla lapsilisän ja vanhempainrahan tavoitteita ja myöntämisedellytyksiä Saksassa. Saksan hallitus on unionin tuomioistuimen kirjaamoon 17.4.2013 toimittamallaan kirjeellä antanut kyseisistä etuuksista seuraavat tiedot.

1. Lapsilisä

22. Saksan tuloverolain (Einkommensteuergesetz, jäljempänä EStG) 31 §:ssä säädetään, että lapsilisän tarkoituksena on korvata perhekustannukset ja turvata näin lapselle vähimmäistoimeentulon taso.

23. EStG:n 62 §:n 1 momentin mukaan edunsaajalla (pääsääntöisesti lapsen vanhempi) on oltava kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka Saksassa tai hänen on oltava yleisesti verovelvollinen taikka häntä on kohdeltava sellaisena Saksassa. Lapsella on oltava kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Sveitsissä, Islannissa, Liechtensteinissa tai Norjassa.

24. EStG:n 32 §:n 4 momentin mukaisesti lapsi otetaan huomioon lapsilisän maksamiseksi ilman muita edellytyksiä siihen saakka, kun hän täyttää 18 vuotta, tai siihen saakka, kun hän täyttää 21 vuotta, mikäli hän ei ole työssä vaan rekisteröitynyt työnhakijaksi kansallisessa työvoimatoimistossa (Agentur für Arbeit im Inland), taikka siihen saakka, kun hän täyttää 25 vuotta, jos hän on koulutuksessa tai suorittaa hyväksytyä vapaaehtoispalvelua; hän saa lapsilisää ilman ikärajoitusta, jos hän ei kykene huolehtimaan itsestään ruumiillisen tai henkisen vamman vuoksi.

25. Lapsilisän määrä on tällä hetkellä EStG:n 66 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti 184 euroa kuukaudessa kahdelta ensimmäiseltä lapselta, 190 euroa kolmannelta lapselta ja 215 euroa jokaiselta muulta lapselta riippumatta kaikkien perheenjäsenten tuloista ja omaisuudesta; vanhempien ansiotyö otetaan huomioon vain, jos he ovat ulkomaalaisia eivätkä kuulu vapaan liikkuvuuden piiriin.

2. Vanhempainraha

26. Vanhempainrahaa ja vanhempainvapaata koskevan liittovaltion lain (Bundeselterngeld- und Elternzeitgesetz, jäljempänä BEEG) 1 §:n 1 momentin mukaisesti vanhempainrahaan on oikeutettu jokainen, jonka kotipaikka tai tavanomainen asuinpaikka on Saksassa, joka asuu lapsensa kanssa samassa taloudessa, hoitaa ja kasvattaa lasta eikä ole ansiotyössä tai kokoaikaisessa ansiotyössä.⁵ Vanhempainrahaa voidaan maksaa lapsen syntymästä siihen saakka, kun hän on 14 kuukauden ikäinen.⁶

27. Vanhempainrahan osuus on 67 prosenttia ennen lapsen syntymää tehdystä ansiotyöstä saadusta tulosta. Sitä maksetaan kuukaudessa enintään 1 800 euroa niiltä täysiltä kuukausilta, joiden aikana edunsaaja ei ole saanut tuloja ansiotyöstä.

28. Jos ansiotulot olivat alle 1 000 euroa ennen lapsen syntymää, 67 prosentin osuutta suurennetaan BEEG:n 2 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaisesti 0,1 prosentilla jokaista kahden euron erää kohden, joka jää alle tämän 1 000 euron tulon ja aina 100 prosenttiin saakka. Jos ansiotulot olivat yli 1 200 euroa ennen lapsen syntymää, 67 prosentin osuutta pienennetään BEEG:n 2 §:n 2 momentin toisen virkkeen mukaisesti 0,1 prosentilla jokaista kahden euron erää kohden, joka ylittää tämän 1 200 euron tulon ja aina 65 prosenttiin saakka. Vanhempainrahaa maksetaan BEEG:n 2 §:n 4 momentin ensimmäisen virkkeen nojalla vähintään 300 euroa kuukaudessa saman lain 2 §:n 4 momentin toisen virkkeen nojalla, vaikkei edunsaaja olisi saanut lainkaan ansiotuloja ennen lapsen syntymää. Edunsaaja ei voi olla kokoaikaisessa ansiotyössä 300 euron vähimmäismäärän maksukaudella.⁷

III Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

29. Jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamassa tarkastuksessa muuta ilmene, tosiseikat, sellaisina kuin ne käyvät ilmi unionin tuomioistuimen käsiteltävänä olevista oikeudenkäyntiasiakirjoista, ovat seuraavat.

30. Markus ja Ulrike Wiering asuvat Saksassa, jossa Ulrike Wiering työskentelee, ja hänen puolisonsa työskentelee Luxemburgissa.

31. Ulrike Wieringin toisen lapsen synnyttyä 12.5.2007, hän oli äitiyslomalla 13.5.2007–16.7.2007 ja sen jälkeen vanhempainvapaalla 17.7.2007–11.5.2008. Ulrike Wiering on saanut vanhempainvapaakaudella vanhempainrahaa Saksassa. Markus ja Ulrike Wiering ovat saaneet lapsilisää jokaisesta lapsestaan näiden syntymästä lähtien.

32. Markus Wiering haki 12.10.2007 CNPF:ltä ajalta 1.7.2007–31.5.2008 hänen kahdesta lapsestaan maksettavien etuuksien erotusetuutta, joka vastaa Saksassa maksettujen perhe-etuuksien ja Luxemburgin oikeuden mukaisten perhe-etuuksien välistä erotusta.

33. CNPF:n hallitus on kieltäytynyt 17.4.2008 antamallaan päätöksellä maksamasta erotusetuutta Markus ja Ulrike Wieringille sillä perusteella, että Saksassa saadut etuudet, eli lapsilisä ja vanhempainraha, ylittivät kyseessä olevan kauden osalta Luxemburgin lainsäädännön mukaiset etuudet eli perhevustukset ja kotihoidontuen.

5 — Henkilön ei katsota olevan kokoaikaisessa ansiotyössä, jos hänen kuukauden keskimääräinen työaikansa on enintään 30 tuntia viikossa (BEEG:n 1 §:n 6 momentti).

6 — Jos molemmat vanhemmat täyttävät myöntämisedellytykset, heidän on sovittava kuukausittaisen suorituksen jakamisesta. Vanhempainrahaa maksetaan vähintään kahden kuukauden ja enintään 12 kuukauden ajan. Vanhempi saa yksin 14 kuukauden tuen, jos hän on – muun muassa – lapsen yksinhuoltaja tai hänellä on lapsen huolto-oikeus.

7 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 5.

34. Huomautan CNPF:n edustajan ilmoittaneen istunnossa, että Markus ja Ulrike Wiering eivät olleet hakeneet kotihoidontukea, joka on siis sisällytetty viran puolesta erotusetuutta koskevaan CNPF:n laskelmaan. Vaikuttaa lisäksi siltä – ja tämä asia täytyy tarkistaa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa – että sosiaaliturvalain 304 §:n nojalla Wieringit eivät olisi koskaan saaneet oikeutta kotihoidontukeen, jos he olisivat sitä hakeneet.

35. Markus ja Ulrike Wiering ovat hakeneet 25.8.2008 muutosta 17.4.2008 annettuun päätökseen Conseil arbitral des assurances socialesilta, joka on katsonut muutoksenhaun perusteettomaksi 31.7.2009.

36. Markus ja Ulrike Wieringin vaatimuksesta Conseil supérieur de la sécurité sociale (jäljempänä CSSS) on 16.3.2011 antamallaan tuomiolla muuttanut 31.7.2009 annettua Conseil arbitral des assurances socialesin tuomiota ja katsonut, että Markus ja Ulrike Wieringillä oli oikeus saada kahden lapsensa osalta erotusetuus kaudelta 1.7.2007–31.5.2008.

37. CSSS on katsonut, että erotusetuutta laskettaessa voidaan ottaa huomioon ”vain saman perheenjäsenen osalta maksettavat perhe-etuudet” (tässä tapauksessa lapsesta, vaikka etuudet maksetaankin vanhemmille), toisin kuin vanhempainrahassa, joka maksetaan ainoastaan lasten kasvatuksesta huolehtivalle perheenjäsenelle, eikä siis lapsille itselleen. CSSS:n mukaan CNPF oli siis tehnyt virheen, kun se otti huomioon Ulrike Wieringin saaman vanhempainrahan evätäkseen molemmista lapsista maksettavan erotusetuuden.

38. CNPF on tehnyt kyseisestä tuomiosta kassaatiovalituksen 20.5.2011 esittämällä neljä valitusperustetta, joista toisen, kolmannen ja neljännen mukaan asiassa on rikottu, kieltäydytty soveltamasta tai tulkittu väärin asetuksen N:o 574/72 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohtaa ja 10 artiklan 3 kohtaa sekä asetuksen N:o 1408/71 76 artiklan 1 kohtaa. CNPF väittää, että CSSS:n tuomiossa ei ole otettu – unionin oikeuden vastaisesti – huomioon vanhempainrahaa erotusetuuden laskennassa sillä perusteella, että se kuuluu ja maksetaan äidille ja että kyseisessä laskelmassa on otettava huomioon ainoastaan lapsille kuuluvat avustukset, vaikka ne maksetaankin todellisuudessa vanhemmille.

39. Koska Cour de cassation (Luxemburg) on siis epävarma siitä, mitkä perhe-etuudet on otettava huomioon erotusetuutta määritettäessä, se on päättänyt 12.7.2012 lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Kun lasketaan erotusetuutta, joka työskentelyvaltion toimivaltaisen laitoksen on – – asetuksen – – N:o 1408/71 – – 1 artiklan u alakohdan i alakohdan, 4 artiklan 1 kohdan h alakohdan ja 76 artiklan sekä – – asetuksen – – N:o 574/72 10 artiklan b alakohdan i alakohdan mukaisesti mahdollisesti maksettava, onko samanlaisina perhe-etuuksina otettava huomioon kaikki siirtotyöläisen perheelle asuinvaltiossa maksettavat etuudet eli nyt käsiteltävässä asiassa Saksan lainsäädännön mukaiset Elterngeld (vanhempainraha) ja Kindergeld (lapsilisä)?”

IV Oikeudenkäyntimenettely unionin tuomioistuimessa

40. Kirjallisia huomautuksia sekä suullisia huomautuksia istunnossa ovat esittäneet Markus ja Ulrike Wiering, CNPF sekä Euroopan komissio.

41. Markus ja Ulrike Wieringin mielestä erotusetuuden määrän laskennassa on otettava huomioon ainoastaan samanlaiset etuudet. He katsovat, että vanhempainraha ei ole samanlainen etuus kuin lapsilisä, eikä sitä heidän mielestään pidä ottaa huomioon erotusetuuden laskennassa. Markus ja Ulrike Wiering väittävät, että lapsilisän saajina olivat ainoastaan heidän lapsensa, ja vanhempainrahan saajana yksin Ulrike Wiering, joten vanhempainrahaa olisi pidettävä sille vanhemmalle maksettavana korvauspalkkana, joka luopuu väliaikaisesti kokonaan tai osittain ansiotyöstään omistautuakseen yksinomaan tai pääasiallisesti yhden tai useamman lapsensa kasvattamiseen.

42. CNPF katsoo, että asetuksessa N:o 1408/71 ei selvästikään säädetä perhe-etuuksien erottelusta sen mukaan, kenelle etuus myönnetään ja kuka on varsinaisena etuudensaajana. CNPF:n mukaan ei voida yhtäältä väittää, että vanhempainraha on asetusten N:o 1408/71 ja N:o 574/72 soveltamisalaan kuuluva etuus, jolla ei tarkoiteta erityisiä syntymä- tai adoptioavustuksia,⁸ ja samanaikaisesti kieltäytyä ottamasta sitä mukaan erotusetuuden laskentaan, koska vanhempainrahaa maksetaan ainoastaan ”perheenjäsenelle, joka lapsia hoitaa – nyt käsiteltävässä asiassa vaimolle – eikä lapsille itselleen tai lasten lukuun”.

43. Komissio korostaa, ettei esillä olevassa asiassa ole kyseenalaistettu, että kyseessä olevat etuudet ovat ”perhe-etuuksia”. Komissio mainitsee asiassa Feyerbacher annetun tuomion⁹ ja pitää vanhempainrahaa avustuksena, joka myönnetään oman lapsensa tai omat lapsensa itse hoitavalle ja kasvattavalle henkilölle ja jolla on siis hyvin samanlainen tarkoitus kuin asiassa Hoever ja Zachow annetussa tuomiossa¹⁰ kyseessä olleella kotihoidontuella. Komission mukaan kyseisessä tuomiossa on katsottu, että kotihoidontuki on ”perhe-etuus”, että se on tarkoitettu korvaamaan perhekustannuksia asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan u alakohdan i alakohdassa tarkoitettulla tavalla ja että sen tarkoituksena on olla palkkio lapsen hoidosta, korvata lapsen hoidosta ja kasvatuksesta aiheutuneita muita kuluja ja tarpeen vaatiessa keventää taloudellista haittaa, joka on aiheutunut siitä, että kokoaikaisesta ansiotyöstä saatavasta tulosta on luovuttu. Komission mielestä oikeuskäytännöstä käy ilmi, että avustukset, joita tietyin edellytyksin myönnetään työntekijöille, jotka keskeyttävät työuransa vanhempainvapaan yhteydessä, on rinnastettava asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan u alakohdan i alakohdassa ja 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettuihin perhe-etuuksiin.

44. Komissio on istunnossa luopunut kirjallisissa huomautuksissaan esittämistään perusteluista, joissa se oli katsonut, että koska Ulrike Wiering oli keskeyttänyt työuransa vanhempainvapaan ajaksi, sovellettava säännös oli asetuksen N:o 574/72 10 artiklan 1 kohdan a alakohta, joten ensisijaisesti toimivaltainen jäsenvaltio oli Luxemburgin suurherttuakunta eikä Saksan liittotasavalta; tämän vuoksi kysymys ei ollut Luxemburgin suurherttuakunnassa mahdollisesti maksettavasta erotusetuudesta.

45. Väliintulijoiden välillä kiistaa aiheuttanut seikka siitä, oliko Ulrike Wiering vanhempainvapaansa aikana keskeyttänyt ansiotyönsä kokonaan vai ei, on tässä yhdentekevä. Kaikki ovat nimittäin yhtä mieltä siitä, ettei hän joka tapauksessa ole menettänyt kyseisen kauden aikana Trierin kaupungin virkamiehen asemaansa eikä siis työntekijän asemaansa. Tämän perusteella kyseessä olevaan asiaan on sovellettava asetuksen N:o 574/72 10 artiklan 1 kohdan b alakohtaa, jolloin ensisijaisesti toimivaltaiseksi jäsenvaltioksi on katsottava Saksan liittotasavalta, mikä vastaa lisäksi ennakkoratkaisukysymyksen taustalla olevaa olettamusta.

8 — Ks. asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan u kohdan i alakohta.

9 — Asia C-62/11, tuomio 19.7.2012.

10 — Yhdistetyt asiat C-245/94 ja C-312/94, tuomio 10.10.1996 (Kok., s. I-4895).

46. Totean lisäksi, että olisi absurdia olla katsomatta työntekijäksi äitiä, joka keskeyttää ansiotyönsä vanhempainvapaan ajaksi.¹¹ Saadakse vanhempainrahaa Saksassa Ulrike Wieringin on keskeytettävä ansiotyönsä tai vähennettävä sitä.¹² Jos Ulrike Wiering esimerkiksi keskeyttää ansiotyönsä, asiassa olisi sovellettava asetuksen N:o 574/72 10 artiklan 1 kohdan a alakohtaa, koska hän ei olisi enää työntekijä. Näin ollen Saksan liittotasavalta menettäisi ensisijaisesti toimivaltaisen jäsenvaltion asemansa, eikä se joutuisi enää maksamaan vanhempainrahaa, ja kaikki muuttuisi jälleen, jos Ulrike Wiering jatkaisi työskentelyä osa-aikaisesti.¹³

V Asian tarkastelu

47. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa esittämällään kysymyksellä selvittää, onko kaikki siirtotyöläisen perheen asuinvaltiossaan saamat perhe-etuudet (kyseessä olevassa asiassa Wieringin perheelle Saksassa maksetut lapsilisä ja vanhempainraha) otettava huomioon samanlaisina etuuksina laskettaessa erotusetuutta, jonka toisen vanhemman työskentelyjäsenvaltion (tässä tapauksessa Luxemburgin suurherttuakunnan) on mahdollisesti maksettava asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan u alakohdan i alakohdan ja 4 artiklan 1 kohdan h alakohdan, 12 artiklan ja 76 artiklan sekä asetuksen N:o 574/72 10 artiklan b alakohdan i alakohdan mukaisesti.

A Perhe-etuuksia koskevat päällekkäisyyden ja erotusetuuden käsitteet

48. Ennakkoratkaisukysymyksen sanamuodon vuoksi perhe-etuuksiin sovellettavia päällekkäisyyden ja erotusetuuden käsitteitä on aluksi täsmennettävä asetuksen N:o 1408/71 perusteella.

49. Asetuksen N:o 1408/71 73 artiklassa säädetään, että palkatulla työntekijällä tai itsenäisellä ammatinharjoittajalla on toisessa jäsenvaltiossa asuvien perheenjäsentensä osalta oikeus perhe-etuuksiin, joista säädetään työskentelyjäsenvaltion lainsäädännössä, niin kuin he asuisivat tässä valtiossa. Tämän säännöksen tarkoituksena on helpottaa siirtotyöläisiä saamaan perhe-etuuksia työskentelyvaltiossa, kun heidän perheensä ei siirry heidän mukanaan.¹⁴

50. Etuuksien perusteettoman päällekkäisyyden estämiseksi asetuksen N:o 1408/71 12 ja 76 artiklassa sekä asetuksen N:o 574/72 10 artiklassa on kuitenkin tarkat säännökset, joiden mukaisesti perhe-etuuksien maksamisessa toimivaltainen jäsenvaltio määritetään silloin, kun perhe-etuuksia suoritetaan saman kauden aikana samasta perheenjäsenestä sekä perheenjäsenten asuinjäsenvaltion että siirtotyöläisen työskentelyjäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

51. Asetuksen N:o 1408/71 johdanto-osan 27. perustelukappaleessa esitetyn etuuksien perusteettoman päällekkäisyyden välttämisen tavoitteen mukaisesti saman asetuksen 12 artiklan – otsikoltaan ”Etuuksien päällekkäisyyden estäminen” – 1 kohdassa säädetään muun muassa, että kyseisellä asetuksella ”ei anneta eikä pysytetä oikeutta useisiin samanlaisiin etuuksiin yhden ja saman pakollisen vakuutuskauden perusteella”¹⁵.

11 — Asiassa C-543/03, Dodl ja Oberhollenzer, 7.6.2005 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-5049, 34 kohta) on katsottu, että henkilöä on työsuhteen olemassaolosta riippumatta pidettävä asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettuna ”työntekijänä”, jos hänellä on yhdenkin vakuutustapahtuman varalta joko pakollinen tai vapaaehtoinen vakuutus jossakin asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan a alakohdassa mainitussa yleisessä taikka erityisessä sosiaaliturvajärjestelmässä.

12 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 26 kohta.

13 — Ks. asetuksen N:o 574/72 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohta.

14 — Ks. mm. asia C-16/09, Schwemmer, tuomio 14.10.2010 (Kok., s. I-9717, 41 kohta).

15 — Ks. vastaavasti äitiysetuusia koskeva asia 143/79, Walsh, tuomio 22.5.2980 (Kok., s. 1639, 15 kohta).

52. Koska asetuksen N:o 1408/71 12 artikla on yleisiä säännöksiä koskevassa I osastossa, 12 artiklassa säädettyjä periaatteita sovelletaan ensisijaisuussääntöihin, joita sovelletaan silloin, kun sekä saman asetuksen 76 artiklassa¹⁶ että asetuksen N:o 574/72 10 artiklassa¹⁷ säädettyjä perhe-etuuksia tai -avustuksia koskevat oikeudet ovat päällekkäisiä.

53. Asiassa Ferraioli annetussa tuomiossa¹⁸ on kuitenkin katsottu, että perussopimusten tavoite työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamisesta vaikuttaa asetuksen N:o 1408/71 säännösten tulkintaan ja että saman asetuksen 76 artiklaa ei voida soveltaa siten, että yhden jäsenvaltion tarjoamat avustukset korvataan toisen jäsenvaltion maksamilla avustuksilla, jolloin työntekijä menettää oikeutensa parempiin avustuksiin. Oikeuskäytännön mukaan periaatteet, joista asetus N:o 1408/71 on saanut vaikutteita, edellyttävät, että jos asuinvaltion maksamien etuuksien määrä on pienempi kuin toisen maksavan valtion myöntämien etuuksien määrä, työntekijä säilyttää oikeutensa saada määrältään suurempaa etuutta, ja hänellä on oikeus saada viimeksi mainitun valtion sosiaaliturvalaitoksen maksamaa, näiden kahden määrän erotuksen suuruista täydentävää etuutta.¹⁹

54. Unionin lainsäätäjät on kehittänyt perhe-etuuksien päällekkäisyyden estävien säännösten yksityiskohtaisia soveltamissääntöjä, joiden mukaisesti asuinjäsenvaltion ja työskentelyjäsenvaltion laitosten on muun muassa vaihdettava tietoja vertaillakseen kyseessä olevia etuuksia ja niiden määriä ja voidakseen siten määrittää mahdollisen erotusetuuden.²⁰

B ”Samanlaiset” etuudet

55. Koska asetuksen N:o 1408/71 12 artiklassa säädetään, että ainoastaan oikeus saada samalta kaudelta useita samanlaisia etuuksia²¹ on perusteeton päällekkäisyys, määritettäessä esillä olevassa asiassa oikeutta erotusetuuden maksamiseen on ensin tarkistettava kyseessä olevien etuuksien luonne.

56. Toisin sanoen ainoastaan samanlaiset perhe-etuudet ovat verrattavissa toisiinsa, eivätkä ne voi olla päällekkäisiä. Koska etuudensaajalla on sitä vastoin oikeus saada kahdesta etuudesta se, jonka määrä on suurempi, hänelle maksetaan erotusetuus, jos ensisijaisesti toimivaltaisen jäsenvaltion myöntämä määrä on kyseistä määrää pienempi.

57. Asiaa koskevasta vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy mielestäni ilmi, että etuuksien luonnehdinnassa erityisesti asetuksen N:o 1408/71 12 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi on ehdottomasti oltava kaksi osiota: ensimmäisessä määritetään etuuksien tavoitteet ja ominaispiirteet ja toisessa yksilöidään etuuksien saajat.

16 — Asetuksen N:o 1408/71 76 artiklassa säädetään, että saman asetuksen 73 artiklan mukainen oikeus perhe-etuuksiin työskentelyjäsenvaltiossa keskeytetään, jos perhe-etuudet maksaa asuinjäsenvaltio asianomaisen henkilön ansiotyön perusteella. Ks. vastaavasti asia C-153/03, Weide, tuomio 7.7.2005 (Kok., s. I-6017, 20–22 kohta).

17 — Asiassa Wiering sovellettavassa 10 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdassa täsmennetään, että oikeus asuinjäsenvaltion maksamiin avustuksiin voittaa oikeuden työskentelyjäsenvaltion maksamiin avustuksiin, jotka siten pidätetään. Ks. vastaavasti em. asia Weide, tuomion 28 kohta.

18 — Asia 153/84, tuomio 23.4.1983 (Kok., s. 1401).

19 — Ks. em. asia Ferraioli, tuomion 16–18 kohta. Ks. myös asia 24/88, Georges, tuomio 27.6.1989 (Kok., s. 1905, 11–13 kohta); asia C-168/88, Dammer, tuomio 14.12.1989 (Kok., s. 4553, 25 kohta) ja asia C-119/91, Mc Menamin, tuomio 9.12.1992 (Kok., s. I-6393, 26 kohta).

20 — Ks. mm. asetuksen (ETY) N:o 1408/71 76 artiklan soveltamisesta 10.10.1990 tehty päätös N:o 147 (91/425/ETY; EYVL L 235, s. 21). Ks. myös asetuksen (ETY) N:o 1408/71 76 artiklan ja 79 artiklan 3 kohdan sekä asetuksen (ETY) N:o 574/72 10 artiklan 1 kohdan tulkinnasta perhe-etuuksien ja perheavustusten päällekkäisyyden osalta 7.4.2006 tehty päätös N:o 207 (2006/442/EY; EUVL L 175, s. 83).

21 — Pääasiassa kyseessä olevaa kautta ei ole riitautettu. Se on 1.7.2007–31.5.2008.

58. Yhteisöjen tuomioistuin päätti asiassa Knoch antamassaan tuomiossa,²² että sosiaaliturvaetuuksia on eri kansallisten lainsäädäntöjen ominaispiirteistä huolimatta pidettävä samanlaisina silloin, kun niiden tarkoitus ja päämäärä sekä laskentaperusteet ja myöntämisedellytykset ovat samanlaisia. Pelkästään muodollisilla ominaispiirteillä ei sitä vastoin voi olla merkitystä määriteltäessä etuuksien eroja.

59. Samassa tuomiossa todetaan kuitenkin lisäksi, että kun otetaan huomioon kansallisten sosiaaliturvajärjestelmien lukuisat erot, vaatimus laskentaperusteiden ja etuuksien myöntämisedellytysten täydellisestä samanlaisuudesta johtaisi siihen, että 12 artiklaan sisältyvää päällekkäisyyksien kieltoa sovellettaisiin huomattavasti suppeammin. Tällainen seuraus olisi vastoin kyseisen kiellon tavoitetta, joka on estää sosiaalietuuksien perusteettomat päällekkäisyydet.²³

60. Asiassa Dammer annetussa tuomiossa²⁴ on lisäksi katsottu asetuksen N:o 1408/71 12 artiklan 1 kohdan sanamuodosta käyvän ilmi, että päällekkäisyyttä ilmenee, kun oikeudet samasta lapsesta maksettaviin perhe-etuuksiin ovat kahdella eri henkilöllä, kuten kyseessä olleessa tapauksessa saman lapsen kahdella vanhemmalla. Perhe-etuuksien päällekkäisyyden estämistä koskevien asetuksen N:o 1408/71 säännösten tarkoitus sekä niissä säädettyt päällekkäisyytapausten ratkaisut osoittavat myös, että 12 artiklan päämääränä on estää, että perhe-etuuden suora saaja, eli työntekijä, ja etuuden välilliset saajat, eli työntekijän perheenjäsenet, voivat saada samanaikaisesti kaksi samanlaista etuutta.²⁵

C Soveltaminen kyseessä olevaan asiaan

1. Luxemburgin perheavustukset ja Saksan vanhempainraha

61. Muistutettakoon, että esillä olevassa asiassa Luxemburgin suurherttuakunnan pitäisi maksaa erotusetuus vain, jos Luxemburgissa voimassa olevat perhe-etuudet ylittävät Saksan maksamat perhe-etuudet. On siis ratkaisevan tärkeää tietää, onko vanhempainraha samanlainen etuus kuin Luxemburgin perheavustukset, koska lapsilisän samanlaisuutta niiden kanssa ei ole kiistetty.

62. Edellä 22 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa yksityiskohtaisesti kuvatun lapsilisän pääasiallisena tarkoituksena on ”turvata lapselle vähimmäistoimeentulon taso”, eikä siinä oteta huomioon perheenjäsenten tuloja tai omaisuutta tai vanhempien mahdollista ansiotyötä. Lapsilisä myönnetään joissakin tapauksissa lapselle itselleen.

63. Edellä esitetystä käy ilmi, että vaikka lapsilisän tarkoituksena on auttaa vanhempia kattamaan lapsen tarpeista johtuvat kustannukset, sen lopullisena saajana on kuitenkin lapsi eivätkä vanhemmat. Lapsilisä on kiistatta samanlainen etuus kuin edellä 13–15 kohdassa yksityiskohtaisesti kuvatut Luxemburgin perheavustukset. Se perustuu yksinomaan lasten olemassaoloon, sillä kansallinen lainsäätäjä on vahvistanut, että lapsilla on henkilökohtainen oikeus lapsilisään.

22 — Asia C-102/91, tuomio 8.7.1992 (Kok., s. I-4341).

23 — Em. asia Knoch, tuomion 40 ja 42 kohta. Yhteisöjen tuomioistuin päätti kyseisessä asiassa antamassaan tuomiossa, että työttömyysetuudet ovat asetuksen N:o 1408/71 12 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuja samanlaisia etuuksia silloin, kun niillä korvataan työttömyyden vuoksi menetetty palkka tietyn henkilön elatuksen hoitamiseksi, ja että työttömyysetuuksien välillä ilmenevät erot, jotka koskevat erityisesti niiden laskentaperustetta ja myöntämisedellytyksiä, johtuvat kansallisten järjestelmien välisistä rakenteellisista eroista. Ks. myös asia 171/82, Valentini, tuomio 5.7.1983 (Kok., s. 2157, Kok. Ep. VII, s. 185, 13 kohta) vanhuus- ja varhaiseläke-etuuksien päällekkäisyydestä ja asia C-406/04, De Cuyper, tuomio 18.7.2006 (Kok., s. I-6947, 25 kohta).

24 — Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia, tuomion 10 kohta.

25 — Em. asia Dammer, tuomion 12 kohta. Huomautan, että etuudensaajan yksilöintitarve käy niin ikään ilmi asetuksen N:o 1408/71 76 artiklan ja asetuksen N:o 574/72 10 artiklan sanamuodosta, sillä niissä asetetaan säännöt, joilla estetään oikeuksien päällekkäisyys saman kauden aikana ”samaa perheenjäsentä varten”.

64. Vanhempainrahasta on ensinnäkin huomautettava, että esillä olevassa asiassa sen enempää pääasian asianosaiset kuin komissio eivät kyseenalaista se luokittelua asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitetuksi perhe-etuudeksi. Olen samaa mieltä. Ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle ja Saksan hallitukselle lähetettyyn selvennyspyyntöön saaduista vastauksista käy nimittäin selvästi ilmi, että vanhempainrahaa myönnetään tietyt objektiiviset edellytykset täyttävälle henkilölle automaattisesti ilman tapauskohtaista tarveharkintaa²⁶ ja että se liittyy selvästi johonkin asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa mainittuun vakuutustapahtumaan, koska sen tarkoituksena on auttaa perheensä elatuksesta vastaavia sosiaalivakuutettuja siten, että yhteiskunta osallistuu näihin kustannuksiin.

65. Asiassa Kuusijärvi annetussa tuomiossa²⁷ on lisäksi katsottu, että asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan u alakohdan i alakohdassa ja 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitettuna perhe-etuutena on pidettävä etuutta, jolla pyritään mahdollistamaan se, että toinen vanhemmista voisi omistautua pienen lapsen kasvatukselle, eli sillä pyritään tarkemmin ottaen korvaamaan lapsen kasvatuksesta aiheutuneita kuluja, kattamaan lapsen hoidosta ja kasvatuksesta aiheutuneita muita kuluja ja mahdollisesti keventämään työnteon keskeytymisestä aiheutuvaa taloudellista rasitusta.

66. Katson kuitenkin, että vanhempainraha eroaa selvästi niin päämääriensä ja ominaispiirteidensä kuin etuudensaajien osalta monessa suhteessa Luxemburgin perhevastuuksista, ja vaikka molemmat voidaan luokitella asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitetuiksi ”perhe-etuuksiksi”, ne eivät ole kyseisen asetuksen 12 artiklassa tarkoitettulla tavalla ”samanlaisia”.

67. Selvennyspyyntöön annetusta Saksan hallituksen vastauksesta käy nimittäin ilmi, että vanhempainrahan tarkoituksena on ensinnäkin auttaa perheitä säilyttämään toimeentulon edellytyksensä silloin, kun vanhemmat omistautuvat ensisijaisesti lapsilleen, ja toiseksi auttaa vanhempia varsinkin vanhemmuuden alkuaikoina tarjoamalla heille tilaisuus hoitaa tuona aikana lapsiaan itse, mikä edellyttää tilapäistä luopumista ansiotyöstä joko kokonaan tai osittain. Mikäli lasta hoitava vanhempi keskeyttää ansiotyönsä tai vähentää sitä, hän saa henkilökohtaisista tuloistaan riippuvan korvauksen lapsen ensimmäisenä elinvuotena menettämistään tuloista sekä tukea, jonka tarkoituksena on säilyttää perheen toimeentulon edellytykset.

68. Saksan hallituksen mukaan vanhempainrahalla pyritään myös auttamaan molempia vanhempia turvaamaan paremmin toimeentulonsa taloudelliset edellytykset pidemmän päälle. Vanhempainrahan on määrä estää lopulliset tulonmenetykset, jotka aiheuttavat vaaran joutua riippuvaiseksi valtion etuuksista, varmistaa vapaa valinta perheen ja työelämän välillä ja edistää taloudellista riippumattomuutta.

69. Edellä esitetystä käy ilmi, että kun vanhempi, kuten Trierin kaupungin virkamies Ulrike Wiering, hoitaa lastaan sen sijaan, että hän olisi ansiotyössä, vanhempainraha korvaa osittain hänelle aiheutuneen tulonmenetyksen, ja sen vuoksi vanhempainrahan tarkoituksena on toimia korvaavana tulona.

70. Korvaavana tulona toimimista tukee se seikka, että vanhempainraha on pääsääntöisesti 67 prosenttia aiemmasta palkasta ja enintään 1 800 euroa kuukaudessa.

26 — Huomaan tältä osin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan etuutta voidaan pitää sosiaaliturvaetuutena ainoastaan, jos sen myöntäminen perustuu tiettyyn laissa määriteltyyn asemaan eikä riipu tapauskohtaisesta tarveharkinnasta ja jos se toisaalta liittyy johonkin asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti mainittuun vakuutustapahtumaan. Ks. erityisesti asia C-78/91, Hughes, tuomio 16.7.1992 (Kok., s. I-4839, 15 kohta); asia C-85/99, Offermanns, tuomio 15.3.2001 (Kok., s. I-2261, 28 kohta) ja asia C-333/00, Maaheimo, tuomio 7.11.2002 (Kok., s. I-10087, 22 kohta).

27 — Asia C-275/96, tuomio 11.6.1998 (Kok., s. I-3419, 60 kohta).

71. Vaikka jotkin vanhempainrahan myöntämiskriteereistä ovat luonnollisesti sidoksissa lapseen, esimerkiksi hänen olemassaoloonsa ja ikäänsä,²⁸ vanhempainrahan tavoitteista ja ominaispiirteistä käy mielestäni yksiselitteisesti ilmi, että sen saajana on lasta hoitava vanhempi eikä lapsi itse. Jos ei oteta huomioon, että vanhemmalle myönnetään 300 euroa, vaikkei hän olisi ollut aiemmin minkäänlaisessa ansiotyössä sillä edellytyksellä, ettei hän tee kokoaikaista työtä²⁹ kiinteämääräisen vähimmäiskorvauksen saamiskauden aikana, mahdollinen ansiotyö ja siitä hankitut tulot ovat siis selvästi ratkaisevassa yhteydessä vanhempainrahaan.³⁰

72. Näin ollen Ulrike Wieringille hänen vanhempainvapaansa ajaksi myönnetty vanhempainraha ei ole samanlainen etuus kuin Luxemburgin perhevastuutukset, eikä sitä pidä ottaa huomioon laskettaessa erotusetuutta, joka Markus ja Ulrike Wieringin lapsista mahdollisesti maksetaan, jos Saksan lapsilisä on pienempi kuin kyseiset perhevastuutukset.

2. Luxemburgin kotihoidontuki ja Saksan vanhempainraha

73. Jos ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkoittaman erotusetuuden olisi mahdollisesti katsottava olevan Luxemburgissa voimassa olevaan kahteen perhe-etuuteen eli perhevastuuksiin ja kotihoidontukeen perustuva täydennys, olisi vielä selvitettävä, onko Saksan vanhempainrahaa pidettävä samanlaisena perhe-etuutena kuin Luxemburgin kotihoidontukea.

74. Muistutan, että Markus ja Ulrike Wiering eivät olleet hakeneet kotihoidontukea vaan se oli sisällytetty viran puolesta CNPF:n tekemään laskelmaan ja että voidaan vakavasti epäillä, olisiko Markus ja Ulrike Wieringillä ollut siihen oikeus.³¹

75. Jollei näiden seikkojen tarkastaminen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa muuta osoita, Luxemburgin sosiaaliturvalain 299 §:n 1 momentissa säädetyn kotihoidontuen tarkoituksena on – kuten vanhempainrahan – korvata ainakin osittain tulonmenetykset, joita vanhemmalle aiheutuu, kun hän pääasiallisesti hoitaa lapsiaan kotona eikä ole ansiotyössä tai saa korvaavia tuloja. Ansiotyössä oleva tai korvaavia tuloja saava henkilö voi hakea kotihoidontukea 1 kohdan periaatteesta poiketen vain, jos perheen tulot jäävät tietyn määrän alle.³² 299 §:n 3 momentissa säädetään lisäksi, että henkilö voi saada puolitettua kotihoidontukea, jos hän on pääosin puolipäiväisessä ansiotyössä ja pääasiallisesti hoitaa lapsiaan kotona ajan, joka vastaa vähintään puolta tavanomaisesta työajasta, ja tämä vahvistaa Luxemburgin kotihoidontuen olevan sidoksissa ansiotyötulon tai korvaavien tulojen menetyksestä maksettavaan korvaukseen.

76. Vaikuttaa siis siltä, että Luxemburgin kotihoidontukea ja Saksan vanhempainrahaa on pidettävä niin tavoitteiden ja ominaispiirteiden kuin mahdollisten saajien osalta samanlaisina perhe-etuuksina.

28 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 26 kohta.

29 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 5.

30 — Huomautan tältä osin, että BEEG on yksi toimenpiteistä, joilla BUSINESSEUROOPEN, UEAPME:n, CEEP:n ja EAY:n tekemän vanhempainvapaata koskevan tarkistetun puitesopimuksen täytäntöönpanosta ja direktiivin 96/34/EY kumoamisesta 8.3.2010 annettu neuvoston direktiivi 2010/18/EU (EUVL L 68, s. 13) pannaan täytäntöön Saksan liittotasavallassa. Direktiivillä 2010/18 ja sen edeltäjällä, UNICE:n, CEEP:n ja EAY:n tekemästä vanhempainlomaa koskevasta puitesopimuksesta 31.6.1996 annetulla neuvoston direktiivillä 96/34/EY (EYVL L 145, s. 4), joka oli voimassa pääasiassa kyseessä olevien tosiseikkojen aikaan, otetaan käyttöön vanhempainvapaata koskevat vähimmäisvaatimukset. Huolimatta siitä, että direktiivin 96/34 ja direktiivin 2010/18 liitteenä olevassa puitesopimuksessa ei ole määräyksiä niistä tilanteista, joissa jäsenvaltiot ottavat käyttöön vanhempainvapaata koskevia hyvitysjärjestelyjä tai muita sitä koskevia etuuksia, tällaiset järjestelyt ovat erottamattomassa yhteydessä itse vanhempainvapaaseen. Tällaisten hyvitysjärjestelyjen kohteina ovat siis ehdottomasti vanhempainvapaalle jääneet vanhemmat.

31 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 34 kohta.

32 — Ks. sosiaaliturvalain 299 §:n 2 momentti sekä tämän ratkaisuehdotuksen 18 kohta.

3. Yhteenveto

77. Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että vanhempainrahaa ei pidä ottaa huomioon laskettaessa, onko Luxemburgin suurherttuakunnan mahdollisesti maksettava erotusetuus niistä perheavustuksista, joihin Markus ja Ulrike Wieringin lapsilla on oikeus.

78. Jos kysymys on sen sijaan siitä, onko Luxemburgin suurherttuakunnan mahdollisesti maksettava perheavustusten ja kotihoidontuen erotusetuus, niiden välillä on tehtävä ero: Luxemburgista mahdollisesti maksettavan perheavustusten erotusetuuden laskemiseksi tehtävässä vertailussa on otettava huomioon ainoastaan Saksan lapsilisä, ja kotihoidontuen mahdollisen erotusetuuden laskemiseksi tehtävässä vertailussa on otettava huomioon ainoastaan Saksan vanhempainraha.

VI Ratkaisuehdotus

79. Kaiken edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Cour de cassationin esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja saatettuna ajan tasalle 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 ja sellaisena kuin se on muutettuna 18.12.2006 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1992/2006, 4 artiklan 1 kohdan h alakohtaa ja 12, 73 ja 76 artiklaa sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21.3.1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 10 artiklaa on tulkittava siten, että Saksan lainsäädännössä säädetyn vanhempainrahan kaltainen perhe-etuus ei ole samanlainen kuin samassa lainsäädännössä säädetyn lapsilisän kaltainen etuus tai Luxemburgin lainsäädännössä säädettyjen perheavustusten kaltaiset etuudet, eikä sitä siis pidä ottaa huomioon laskettaessa perheavustusten erotusetuutta, joka siirtotyöläisen lapsista mahdollisesti maksetaan.